A park maga az élmény

A Városliget történeti és mai szerepe

Az újkori városi közpark (népkert) létrejöttének okai és funkciói

- A polgárosodás és a nemzetté válás folyamatát segítő, kiemelt fontosságú színhely, kötetlen találkozási és kommunikációs tér
- Egészséges sziget a túlzsúfolt városi szövetben, Elysium
- Természet-élmény, az egyén és a természet idilli találkozása, szabadság-szimbólum
- A romantika táj-eszménye, a kert a táj mikrokozmosza, annak a térkompozíciós leképeződése, hogy a természet megismerhető és azzal tökéletes harmóniában lehet élni

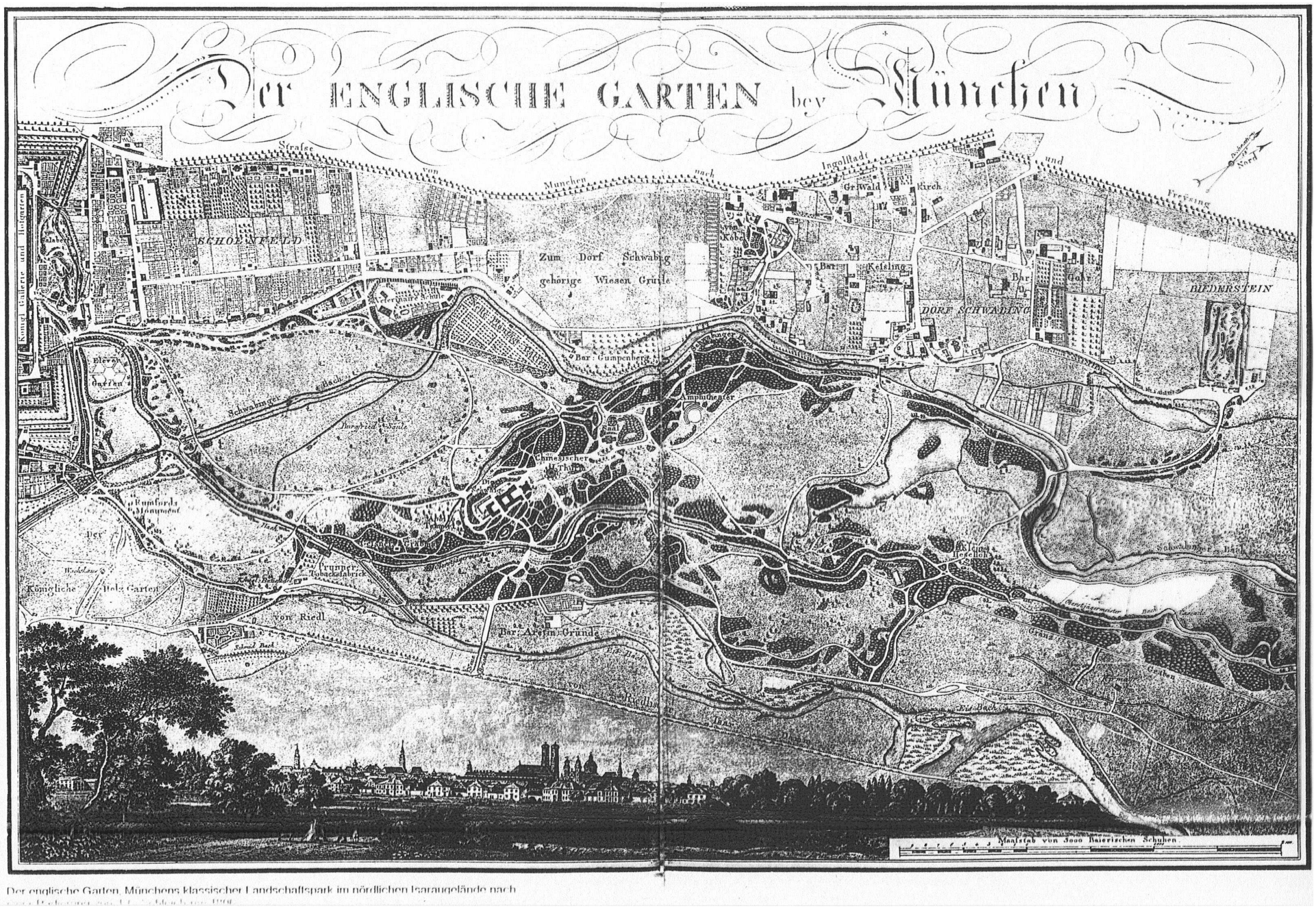

Der englische Garten, Münchens klassischer Landschaftspark im nördlichen Isarauengelände nach

A 417 hektár nagyságú Englischer Garten alaprajza (München, 1789).
Benjamin Thompson és Ludwig von Sckell (1804 után) terve

Friedrich Ludwig Sckell (1750-1823)

Englischer Garten München
Űrfelvétel, 2007.

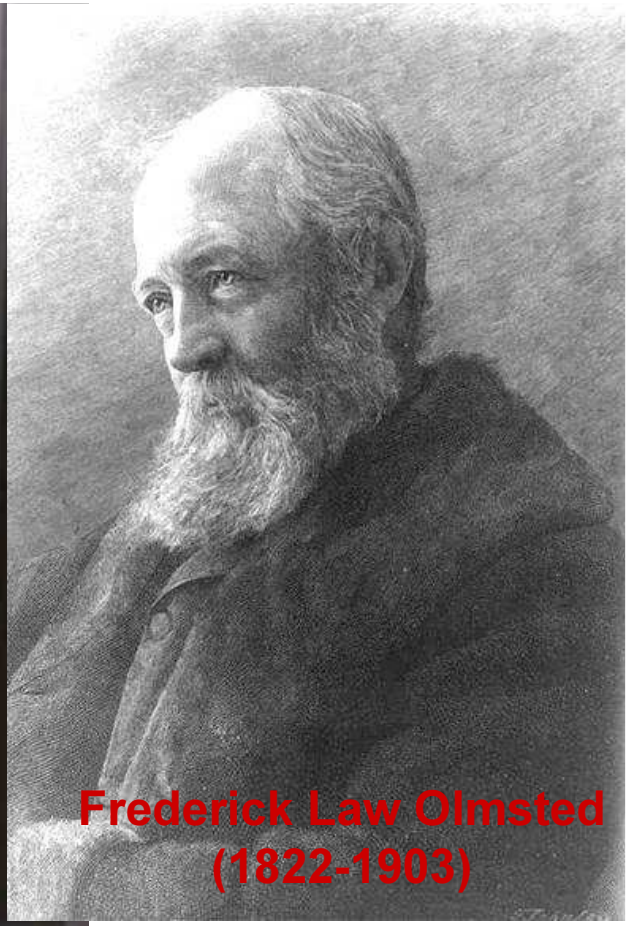

Frederick Law Olmsted
(1822-1903)

Central Park, New-York, 1858, 345 ha

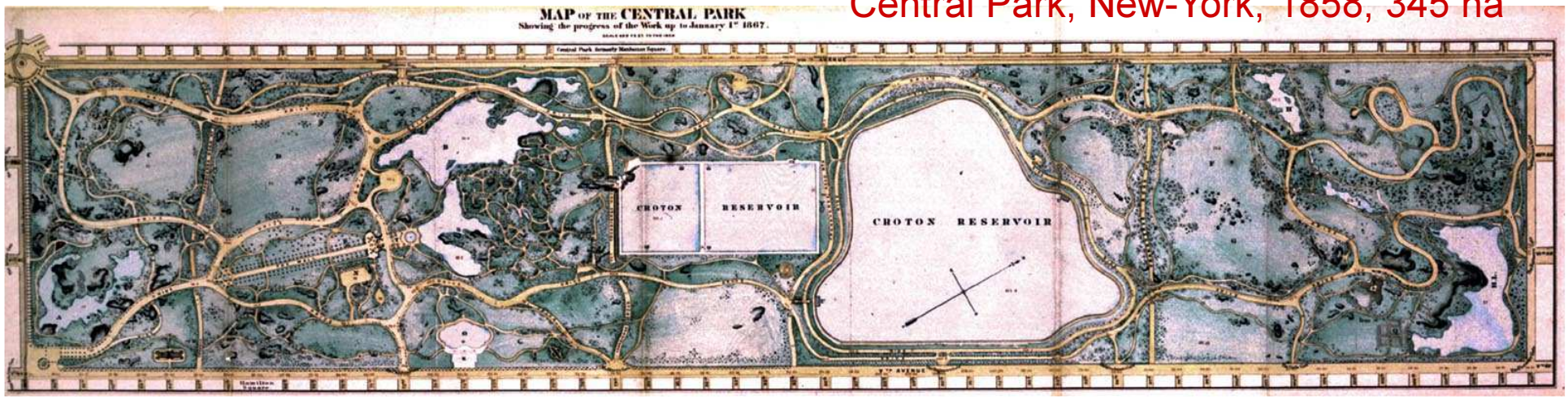

*Olmsted szerint a **Central parc** „nagy jelentőségű, mint az első igazi park ebben az országban – a demokratikus fejlődés egyik legnagyobb fontosságú eleme” Olmsted-re nagy hatással voltak az 1850-ben Európában tett utazása során meglátogatott parkok, különösen a **Birkenhead** Park az angliai Liverpool mellett, ami 1847-ben nyílt meg és (szerinte) az első közpénzből épült közpark. Pedig Pesten ekkor már több mint 10 éve létezik a **Városliget**, de azt Olmsted nem ismerhette.*

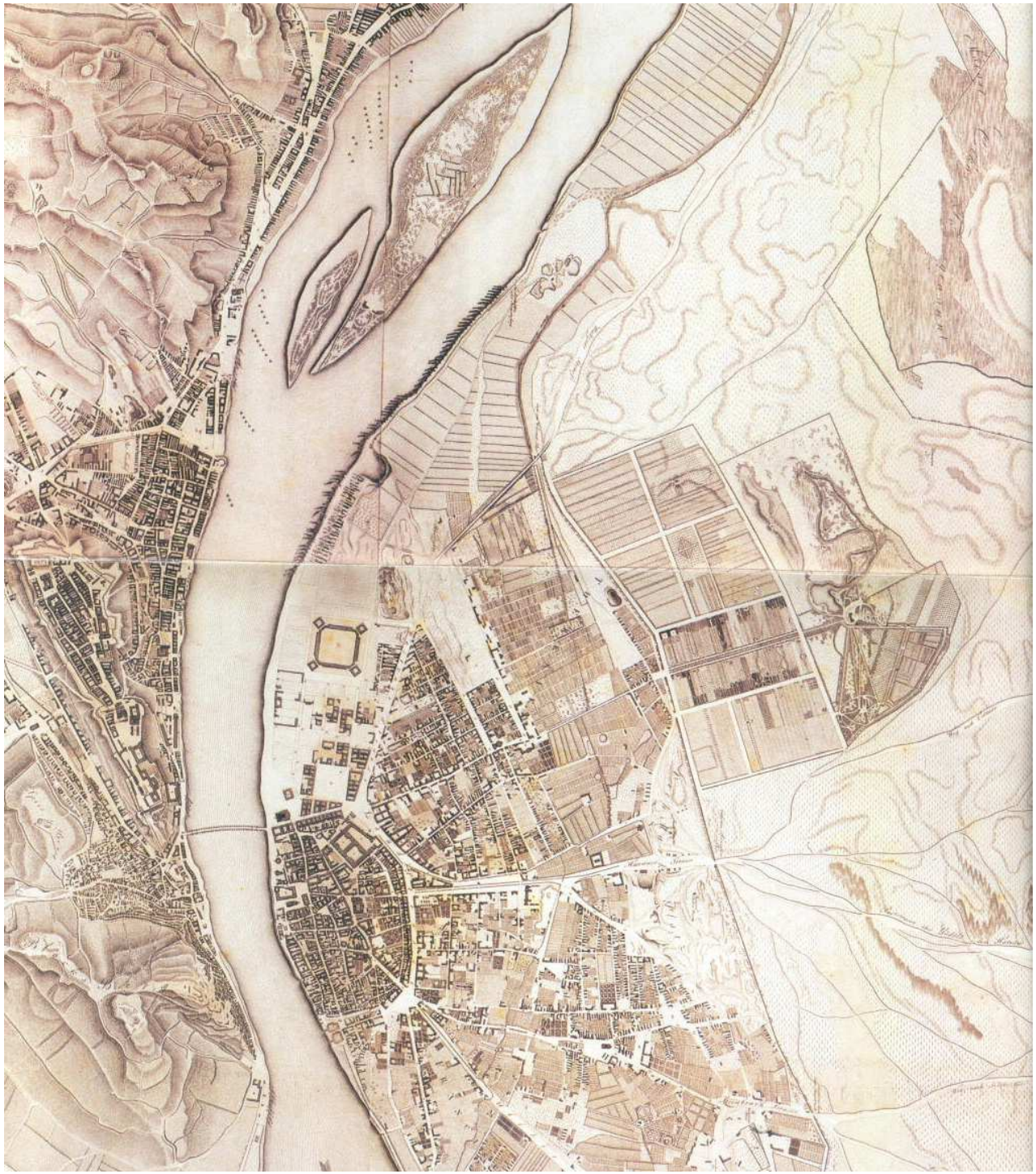

A pesti városhatár a városi birtokban lévő legelőkkel az 1800-as évek elején. Közéjük tartozott az Ochsenflur (Ökördűlő) nevű mély fekvésű, lefolyástalan terület

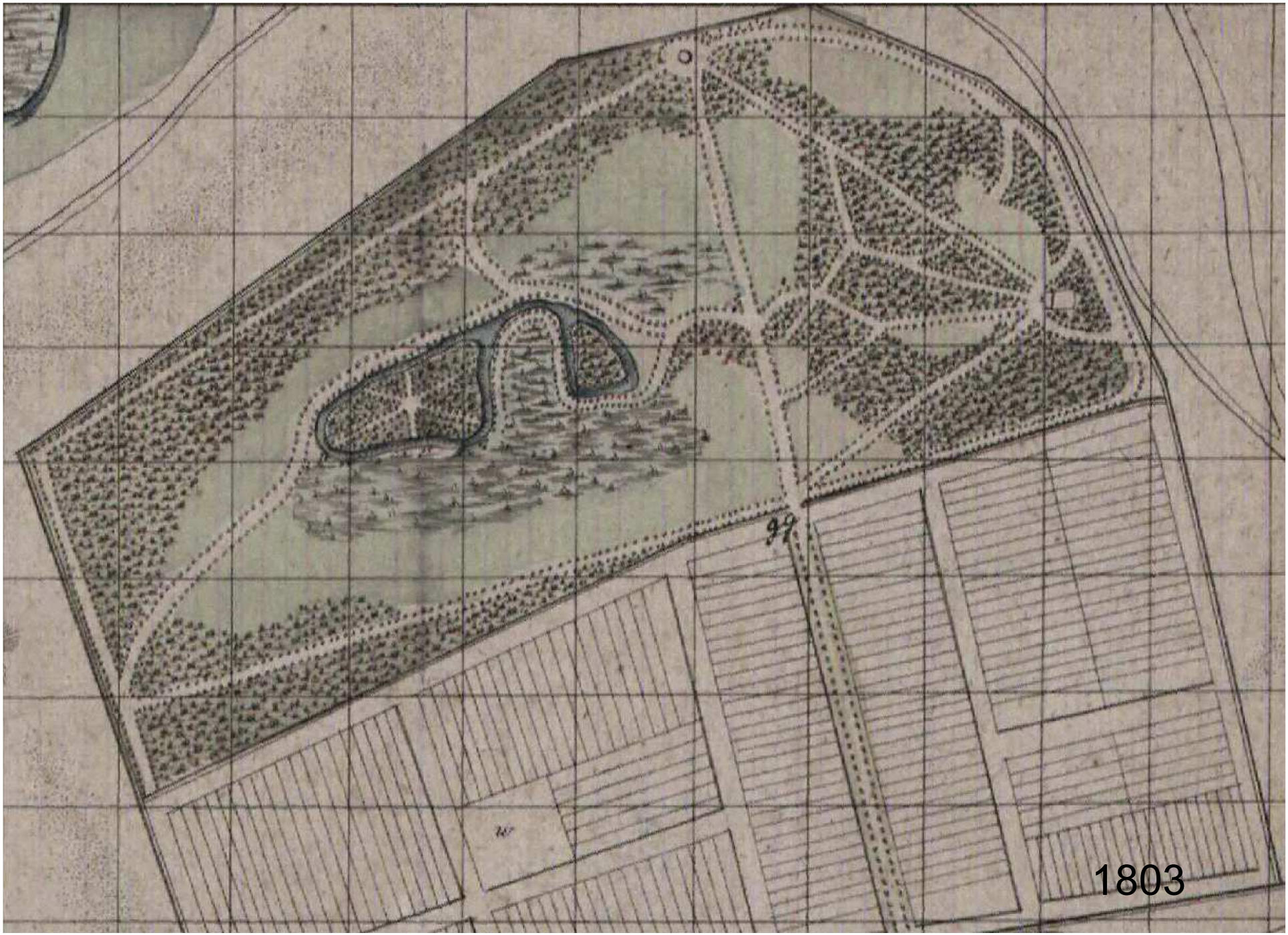
99
1803

1810

József főherceg (1776-1847) 1795-től helytartó, majd 1796-tól haláláig a nádor szerepét töltötte be. József nádor a pozsonyi országgyűlésen magyarnak nevezte magát, s javasolta, hogy Magyarországot a Habsburg Birodalom egyenlő módon kezelje, s helyezze át ide székhelyét a dinasztia.

Pest városának fejlesztését közügynek tekintette. Az ő kezdeményezésére jött létre a Pest Városi Szépítő Egyesületet (1808) és ő javasolta (szinte kikényszerítette), hogy a város tulajdonában lévő Ökördűlő (Ochsenflur) mintegy 200 ha nagyságú területén a közjót szolgáló népkertet hozzanak létre a pesti polgárság számára, amelyhez tervezői pályázatot írtak ki 1813-ban.

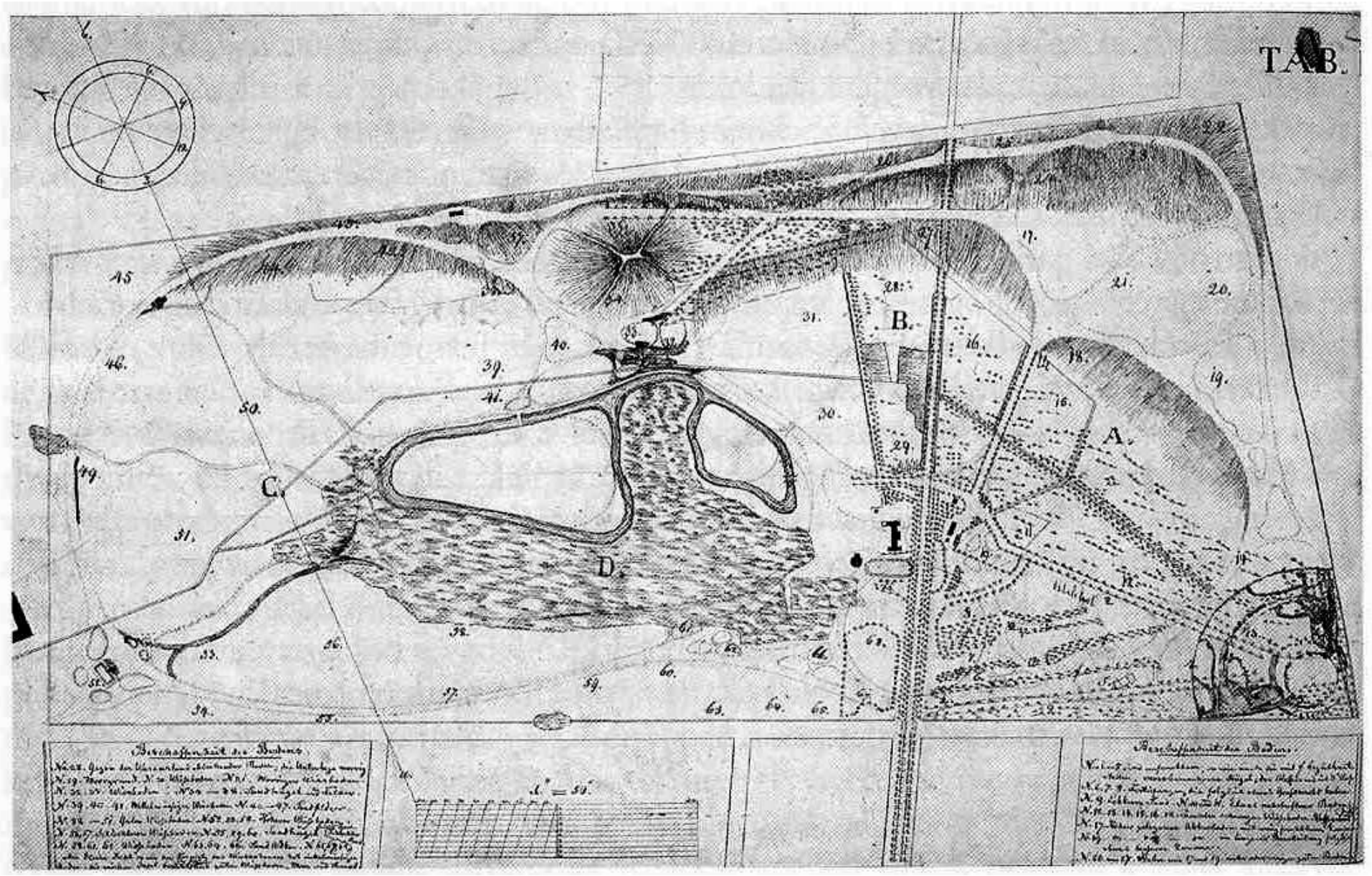

Az „Ochsenflur” a pesti határban
1813

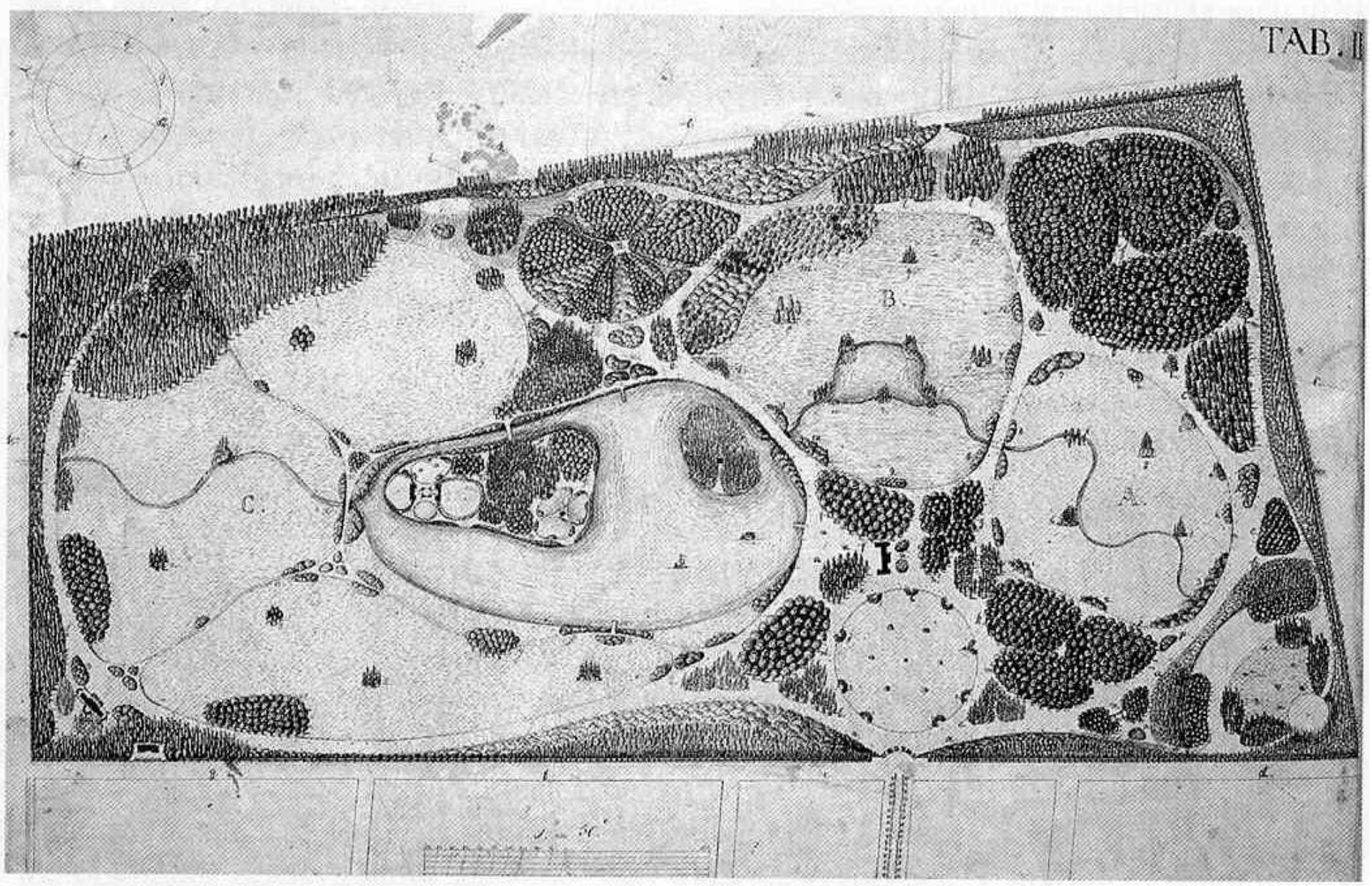

A pesti Városliget rendezési terve. 130 ha. Alaprajz.
Nebbien Henrik 1813-16 között készült munkája
(Budapesti Történeti Kiscelli Múzeum tervtára)

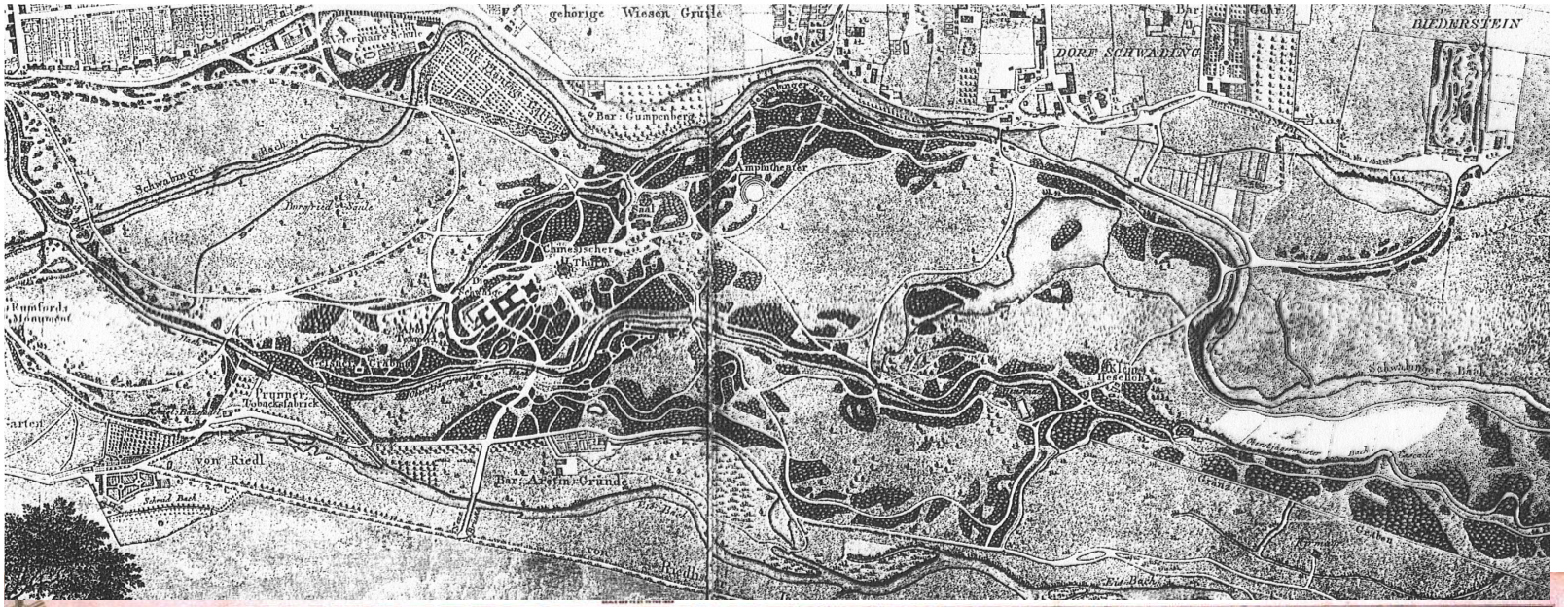

Englischer Garten
München
Alaprajz
1789.
B.Thompson terve
Ekkor még 317 ha., majd 1804 után L.Sckell tervei szerint 417 ha-ra bővűl.

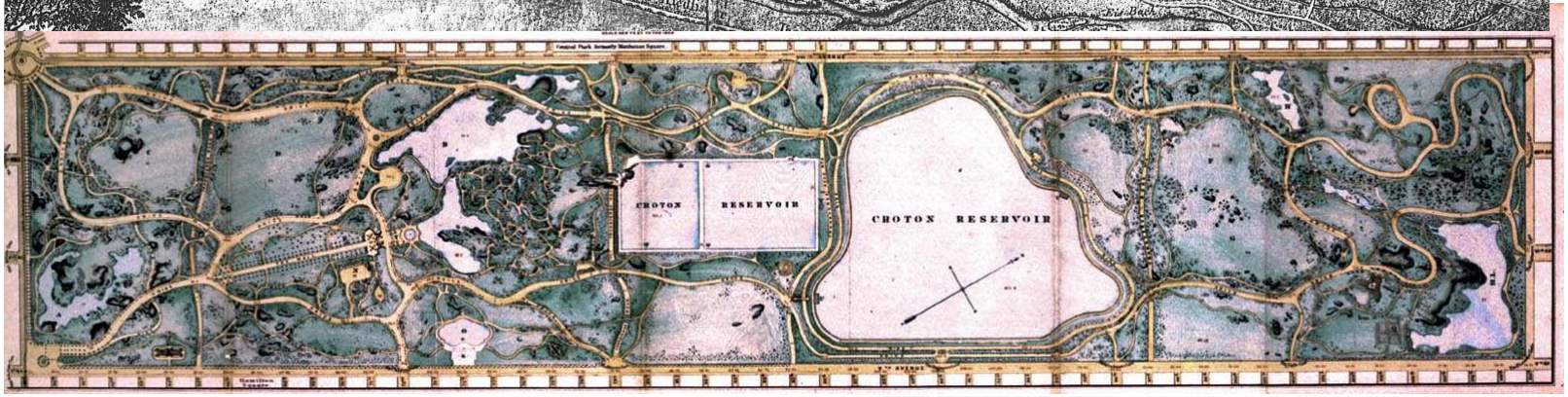

Central Park, New-York, 1858, 345 ha.
Tervező: F. L. Olmsted

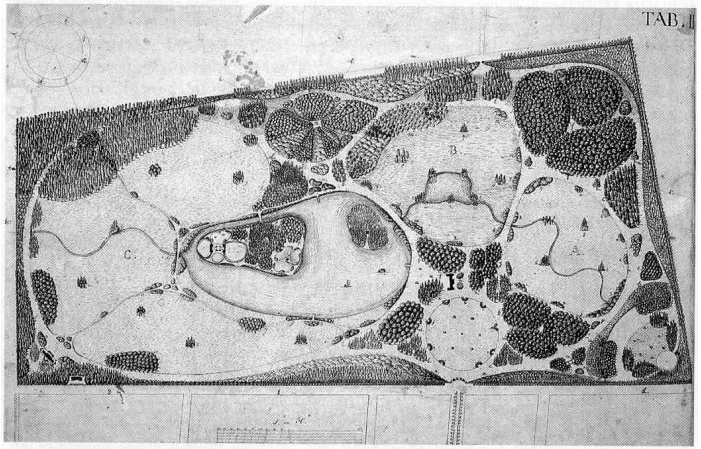

A pesti **Városliget** rendezési terve
H. Nebbien, 1813-16, 130 ha.

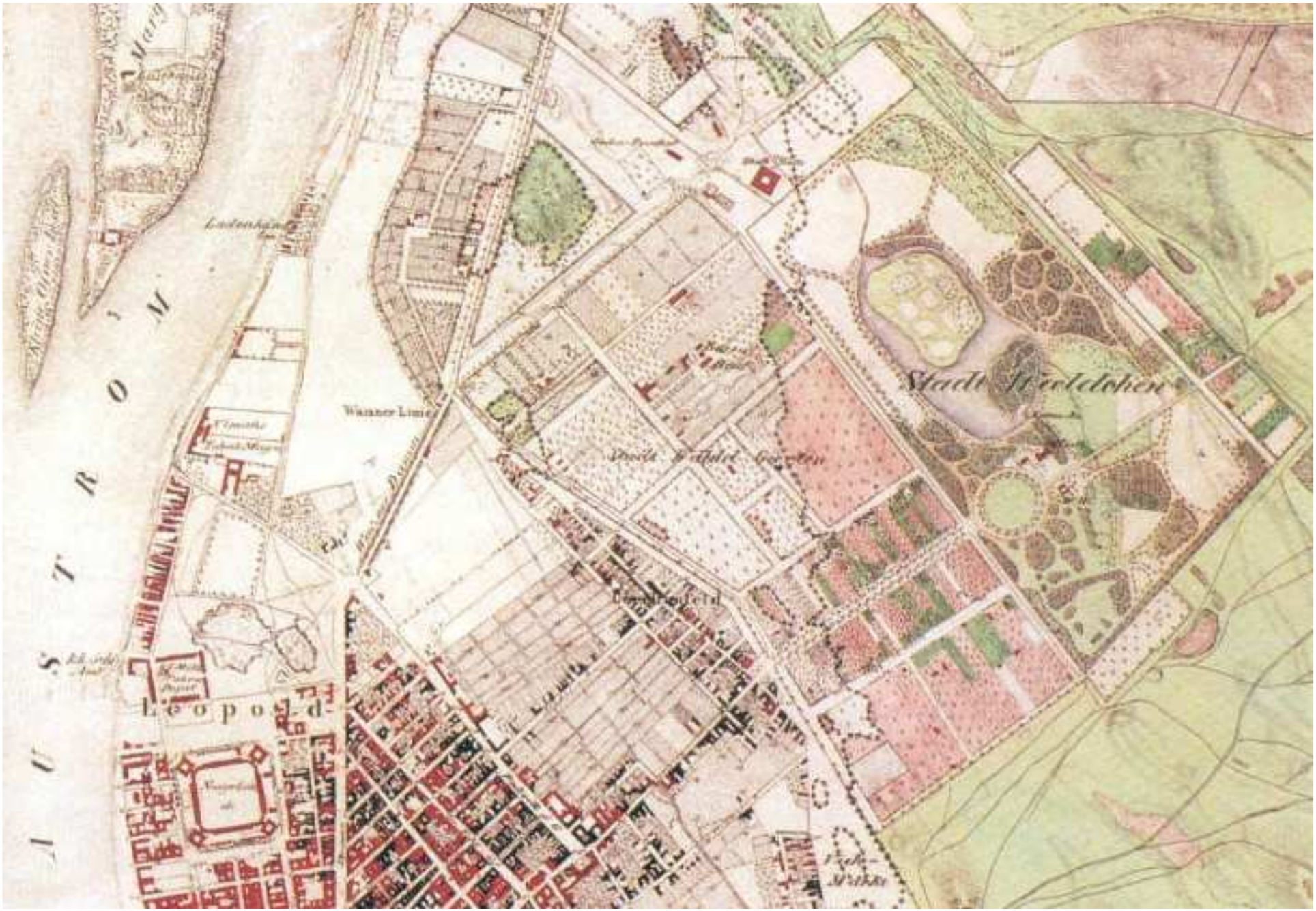

A Stadtwäldchen a pesti településszerkezetben az 1935-ben készült várostérkép szerint

A pesti Stadtwäldchen (Városliget) térszerkezete 1836-ban. Területe ekkor 130 ha

Életkép a Városligetben. Alt Rudolf 1845

A Városliget ekkor már kiépült területéből mintegy 20 ha nagyságú területrész leválasztása a Pest-Vác vasútvonal létesítéséhez, 1845-46

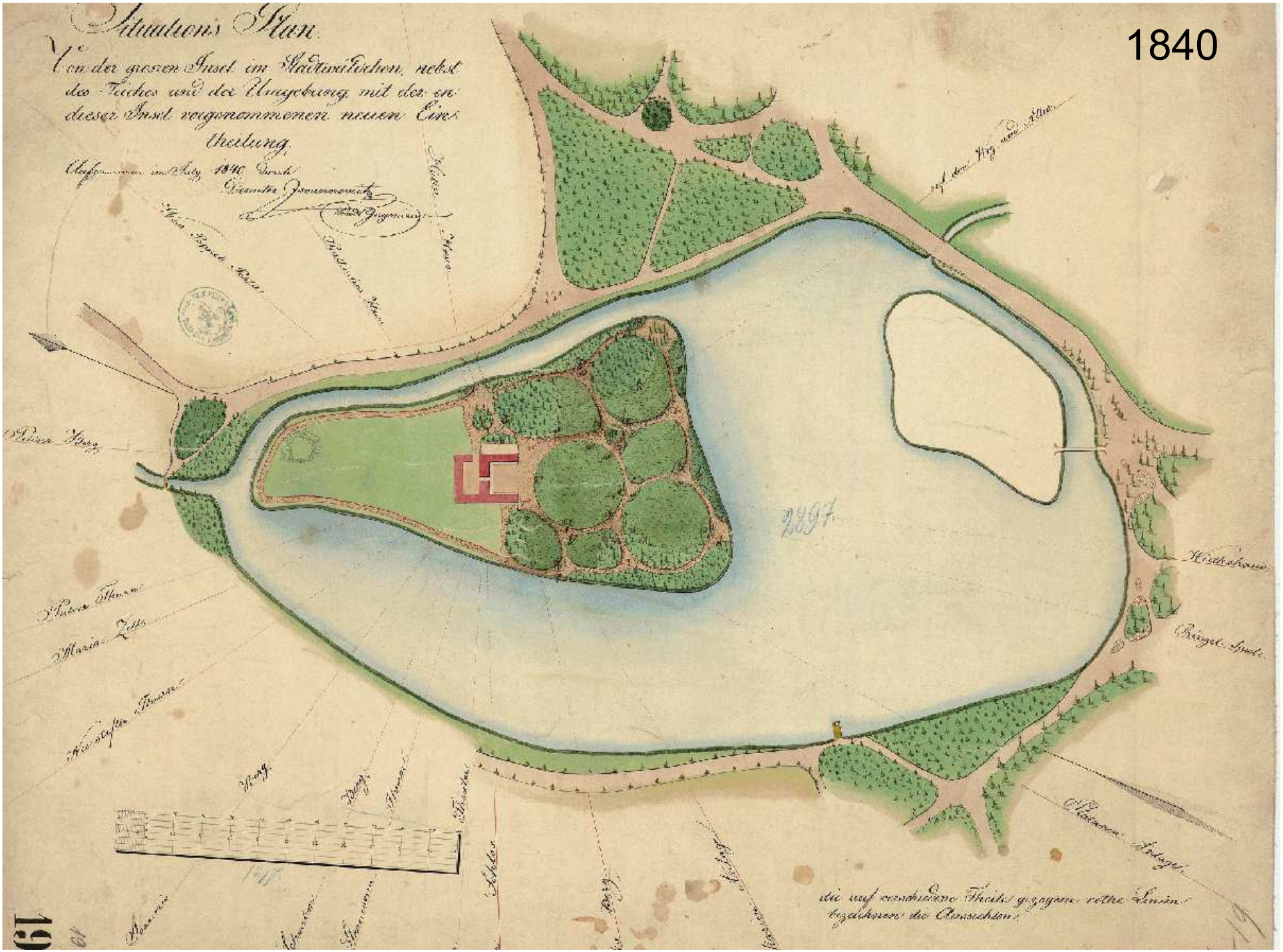
Situations Plan
Von der großen Insel im Stadtwäldchen, nebst
des Teiches und der Umgebung, mit der an
dieser Insel vorgenommenen neuen Ein-
theilung.
1840
Maria Zell
die auf vorstehende Theile gezogene rothe Linien
bezeichnen die Abtheilungen.

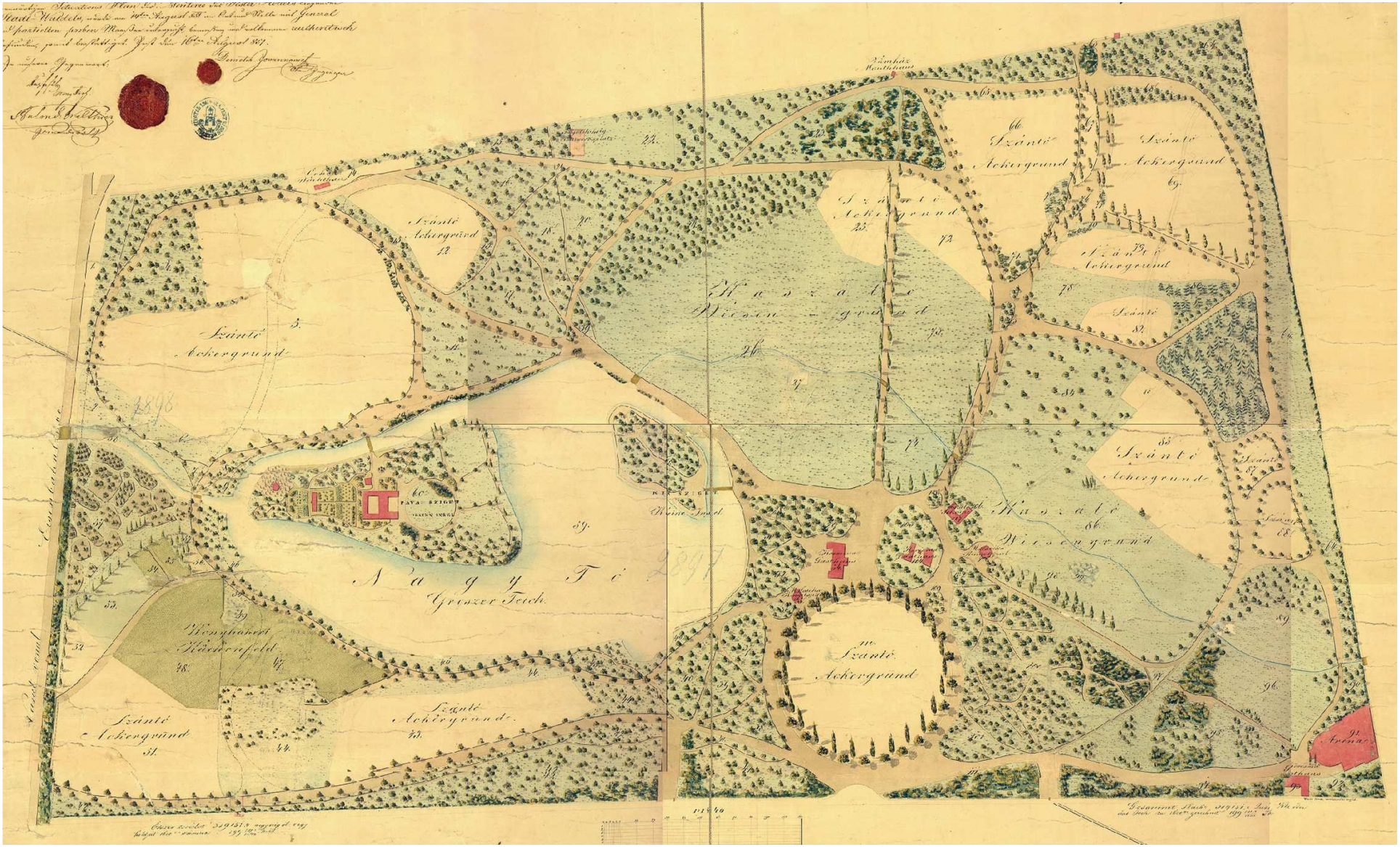

A pesti Városliget 1851-ben. Otto Petzval térképe.
A liget megmaradt területe ekkor mintegy 115 ha.

A Városligeti tó látványa. Litográfia. Alt Rudolf

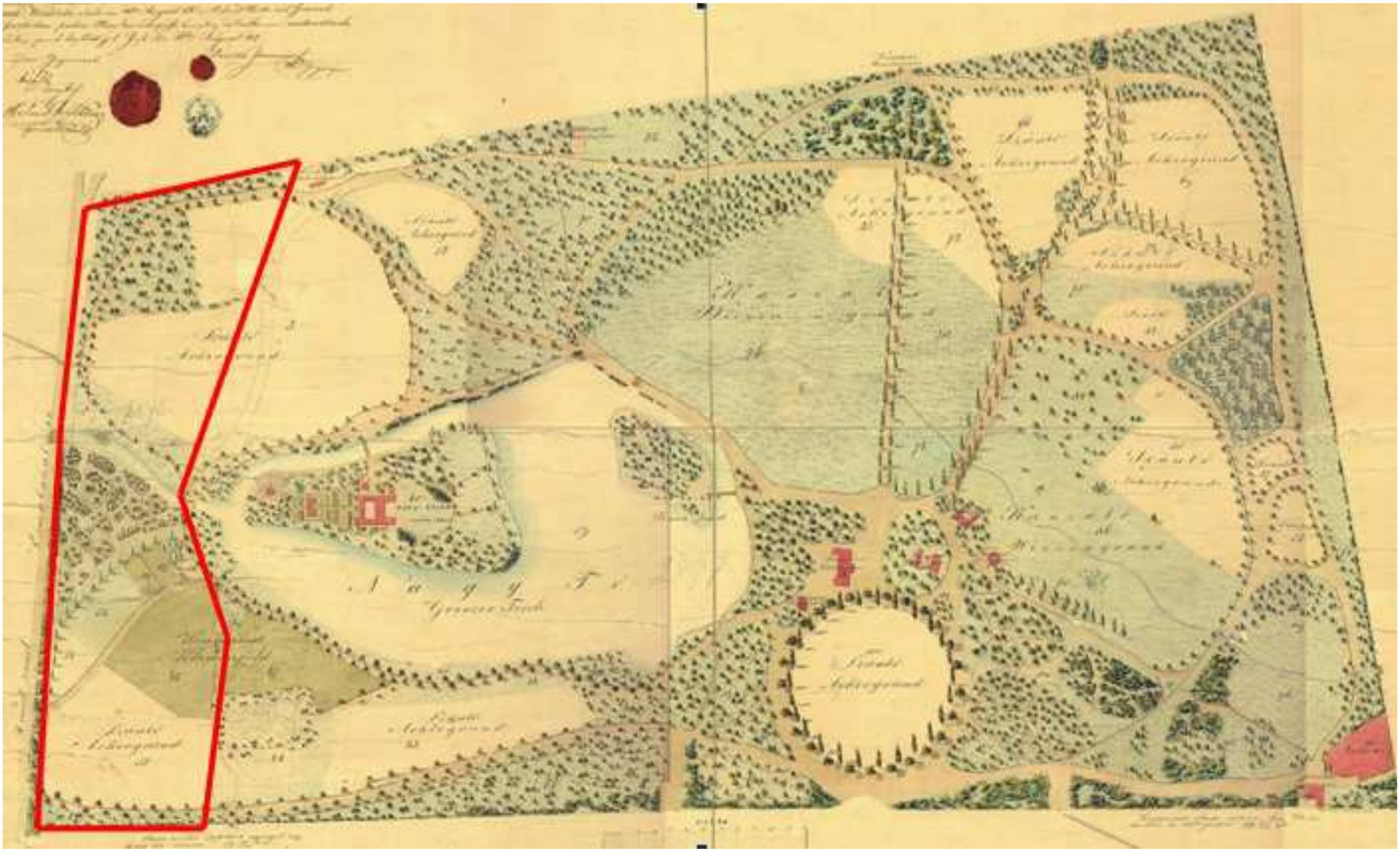

Az Állatkert létesítésére lehasított területrész, mintegy 15 ha.
1864-66

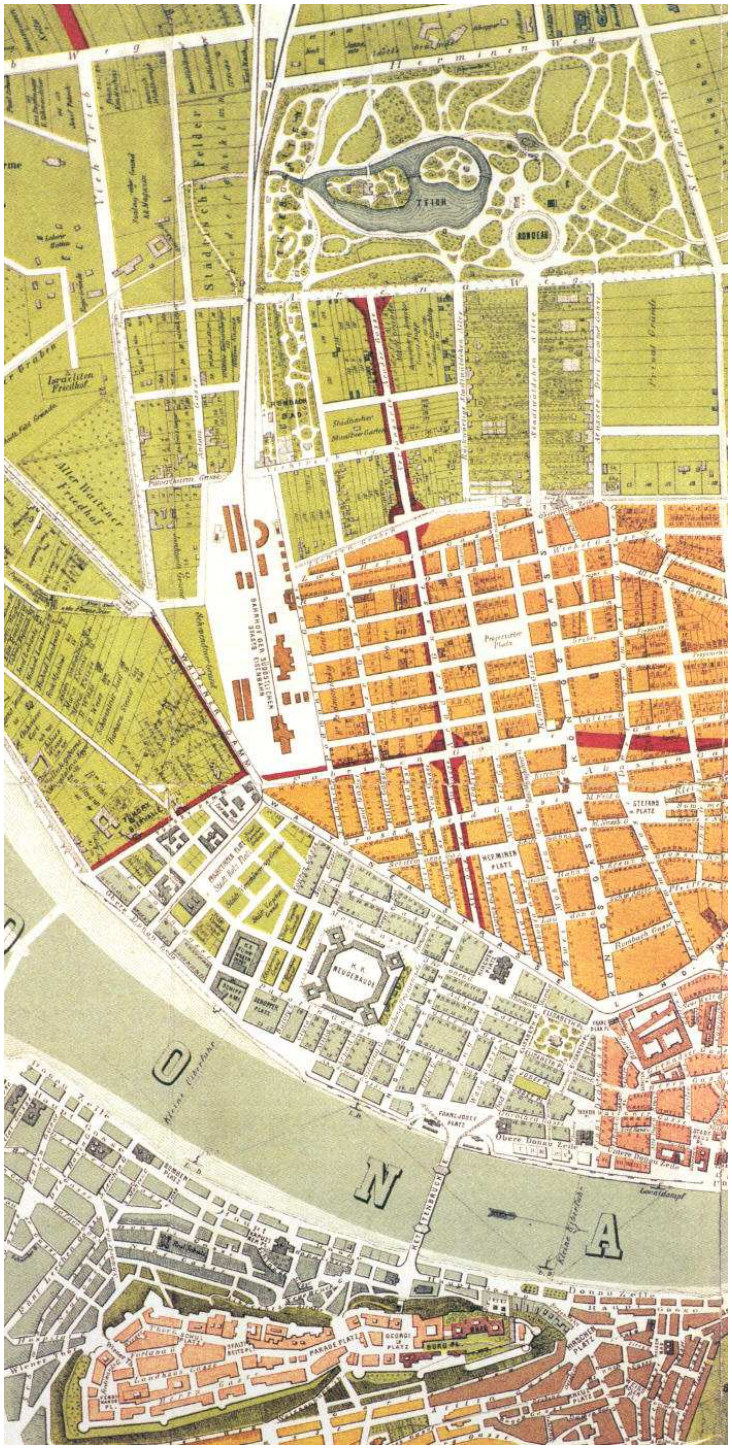

A Városliget és az Állatkert együttese
az 1870-es években

Pest szabályozási terve a Sugárút
(a mai Andrássy út) kiszabályozásával
és beépítési vonalával (1870)

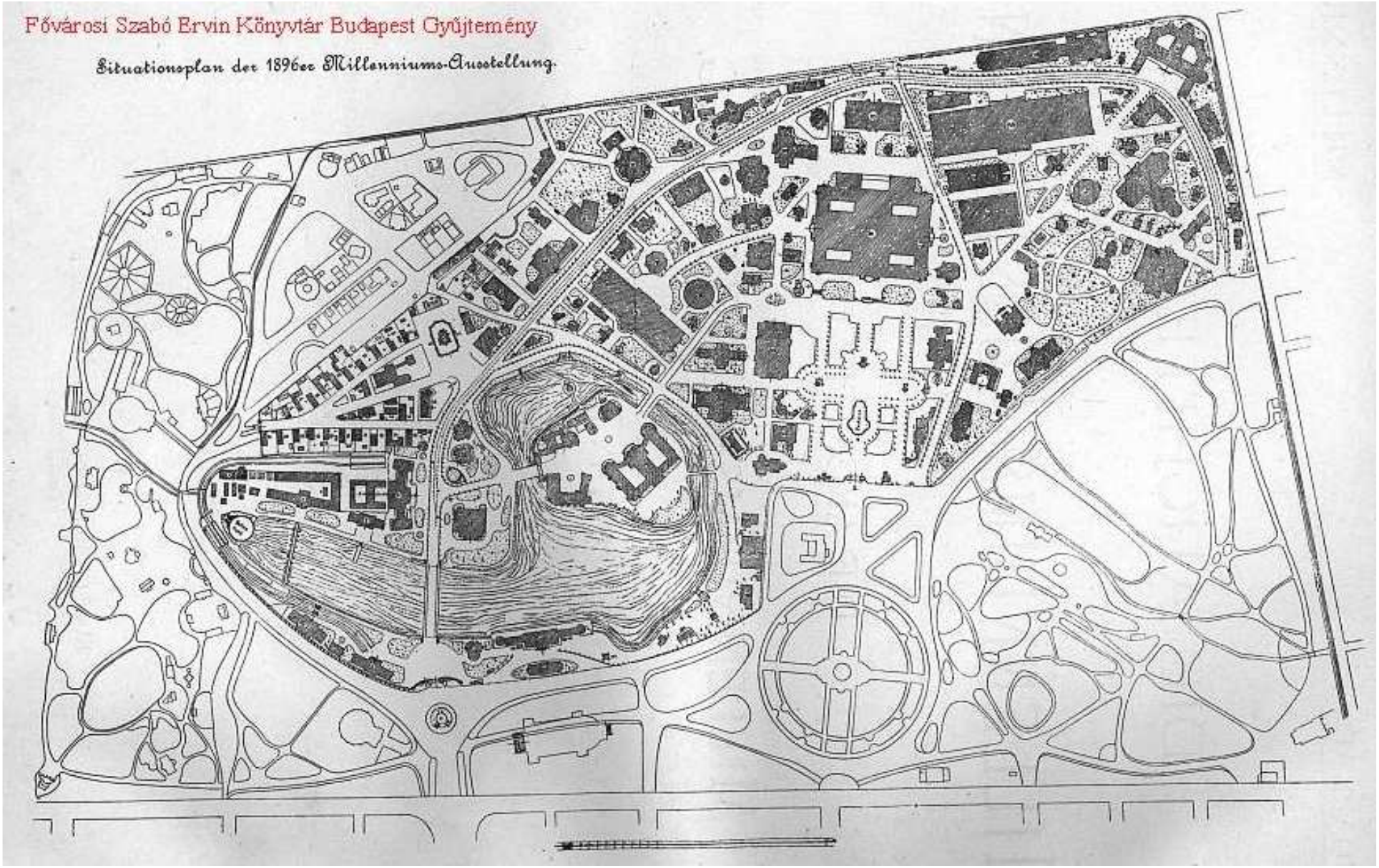

Az 1896 évi Ezredéves Országos Kiállítás helyszínrajza

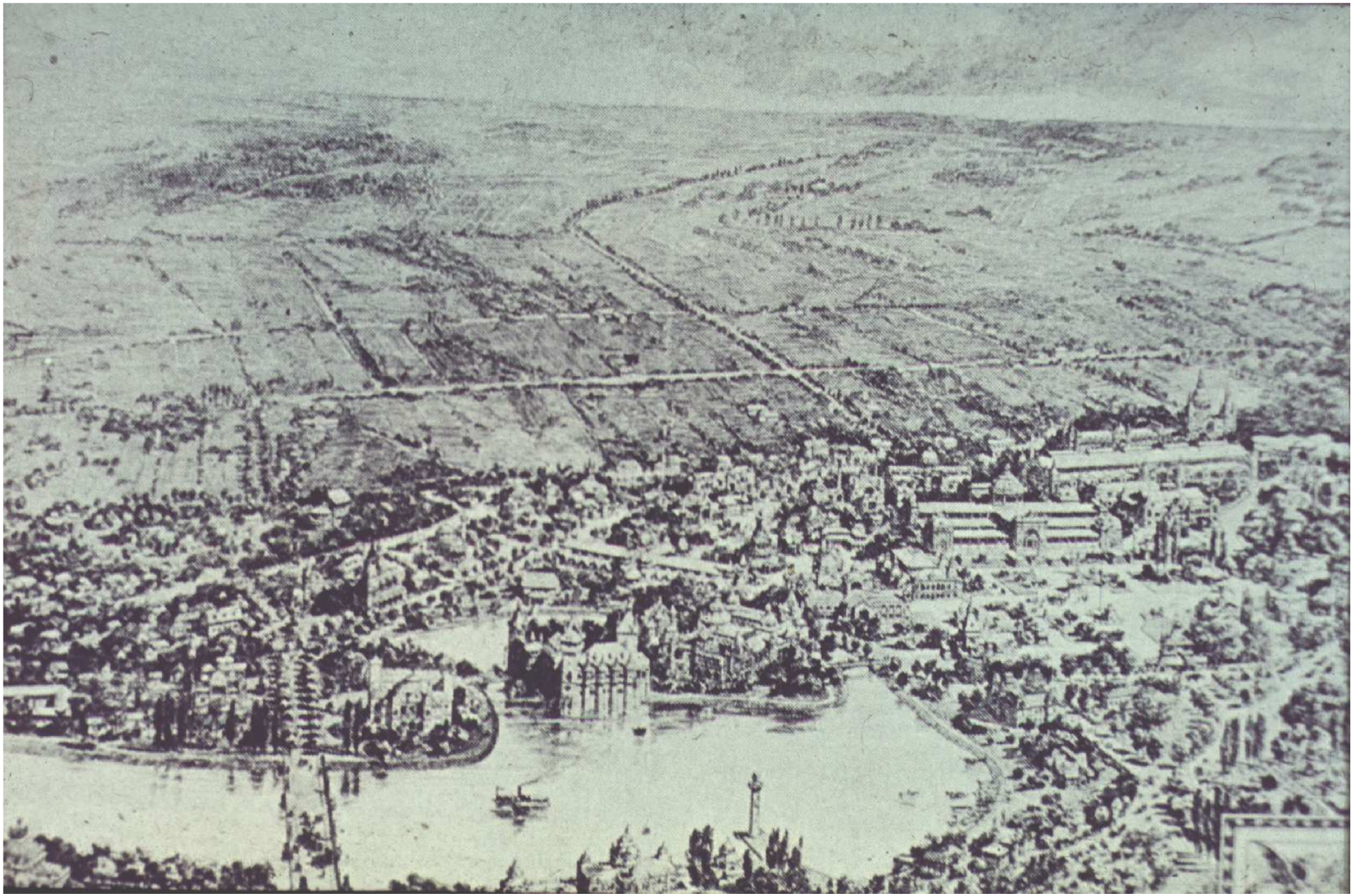

Illusztráció az Ezredéves Országos Kiállítás belépőjén. A pesti városhatár még „üres”.

A városligeti Iparcsarnok. Szerepe a honi ipar termékeinek a bemutatása volt.

1908
A liget az Ezredéves
Kiállítás levonulása után

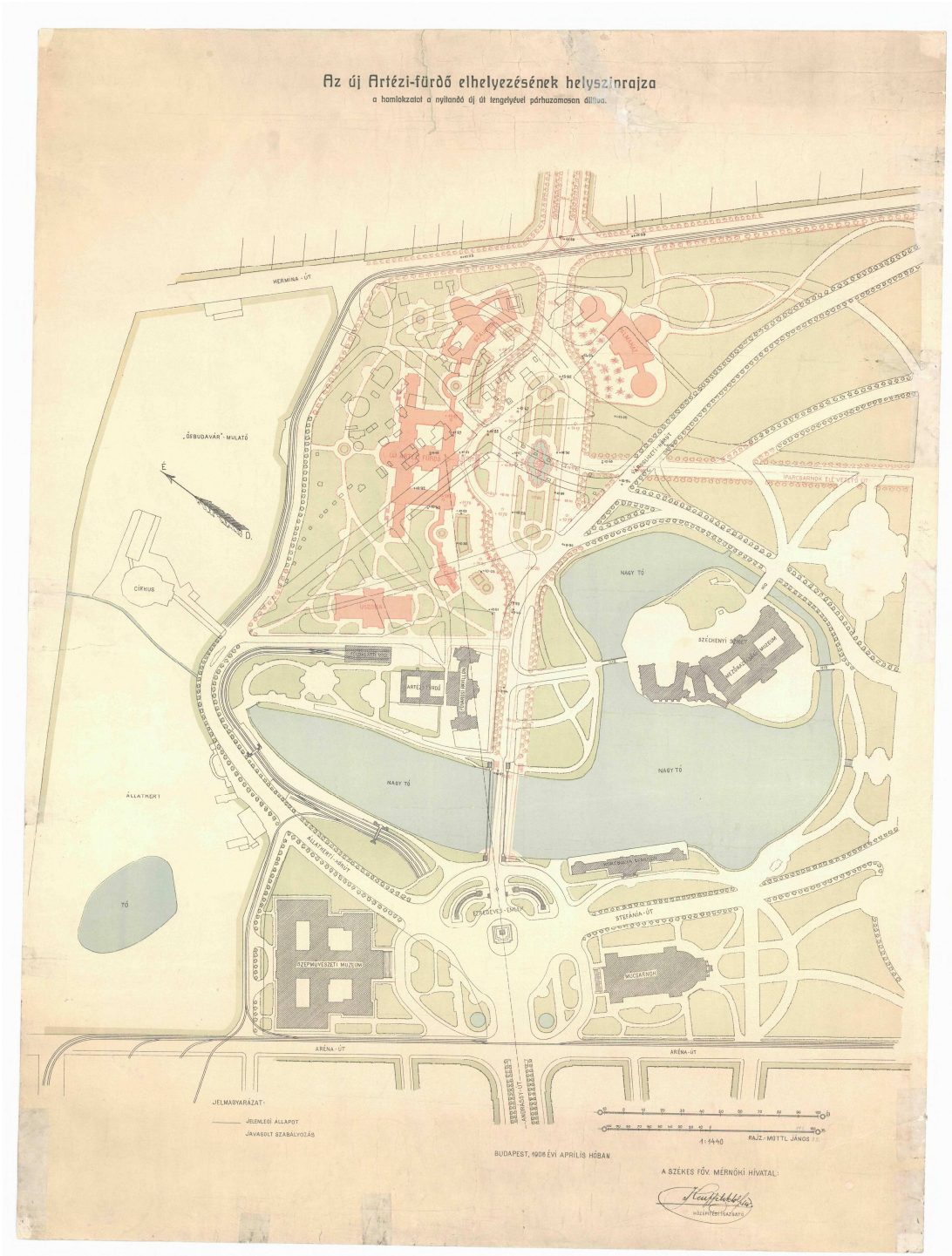

1906
Az Artézi Fürdő
(később Széchenyi fürdő),
Szépművészeti Múzeum,
Millenniumi Emlékmű

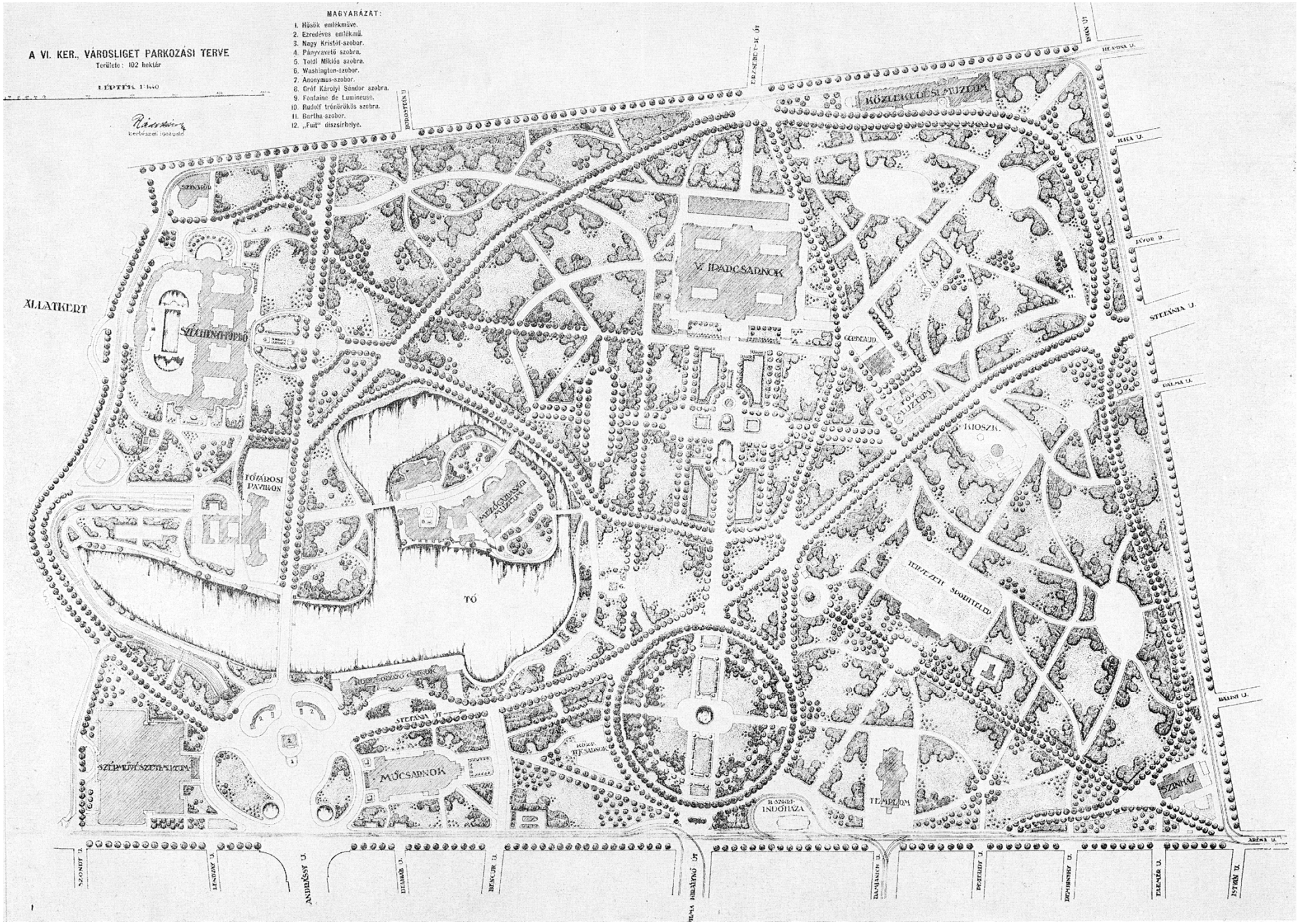

A Városliget parkozási terve. Räde Károly által jegyzett tervrajz (102 ha)

Korcsolyacsarnok

A Stefánia kocsikorzó. Egy korabeli hírlap karikatúrája

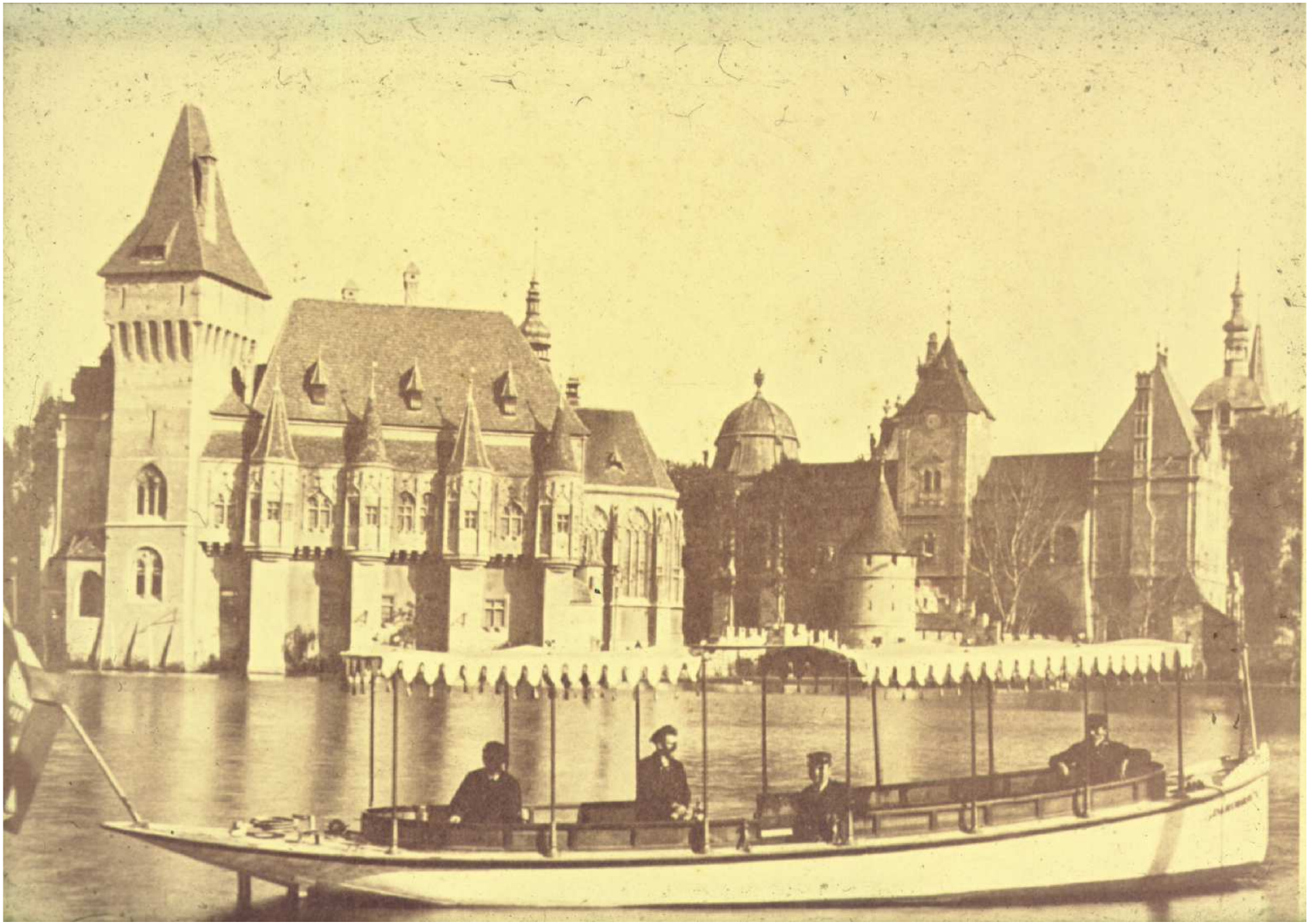

A Városligeti tó a századfordulón.

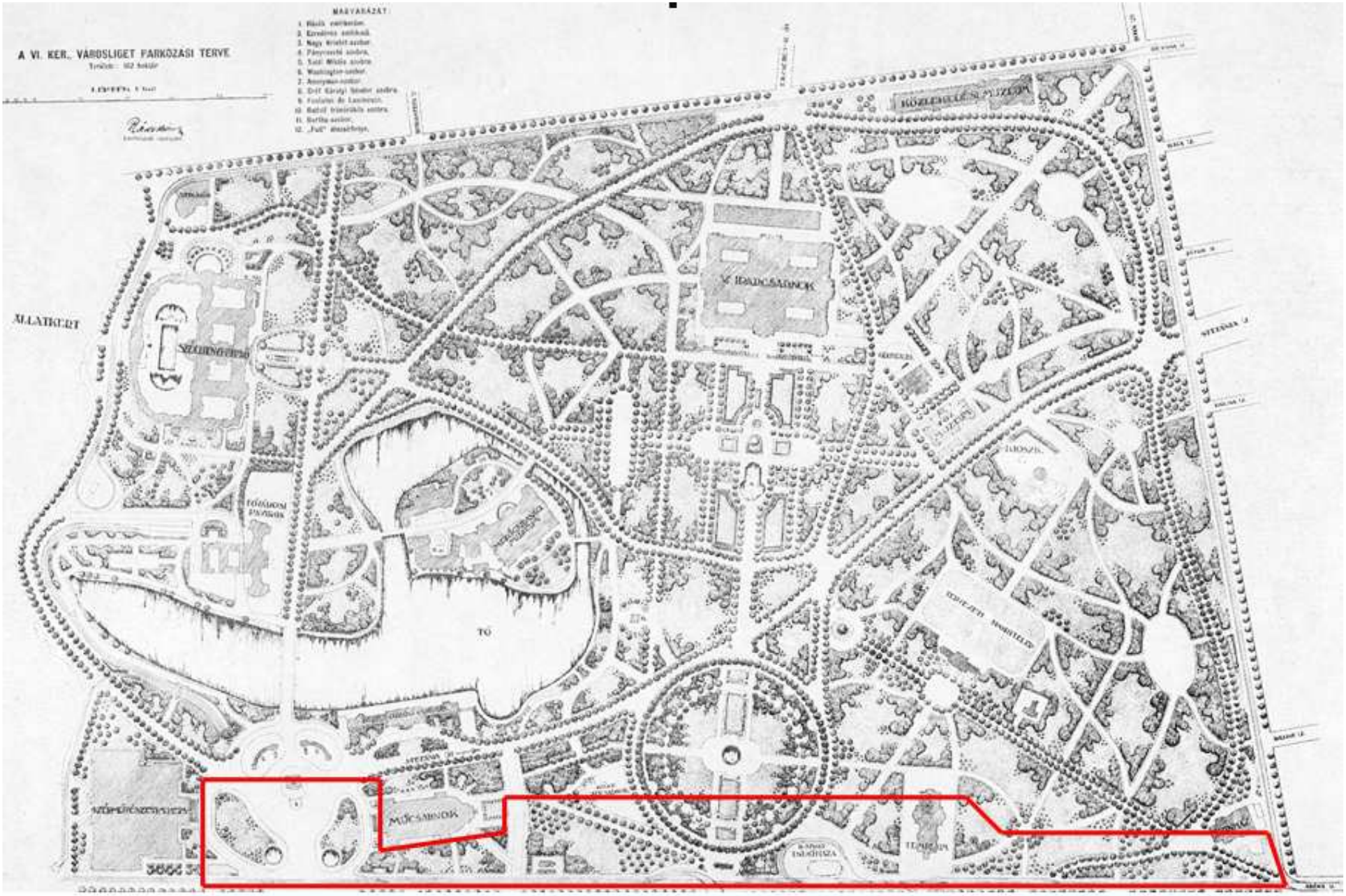

A Hősök tere, majd jóval később a Dózsa György út, a felvonulási útvonal kiszabályozása (kb 18 ha)

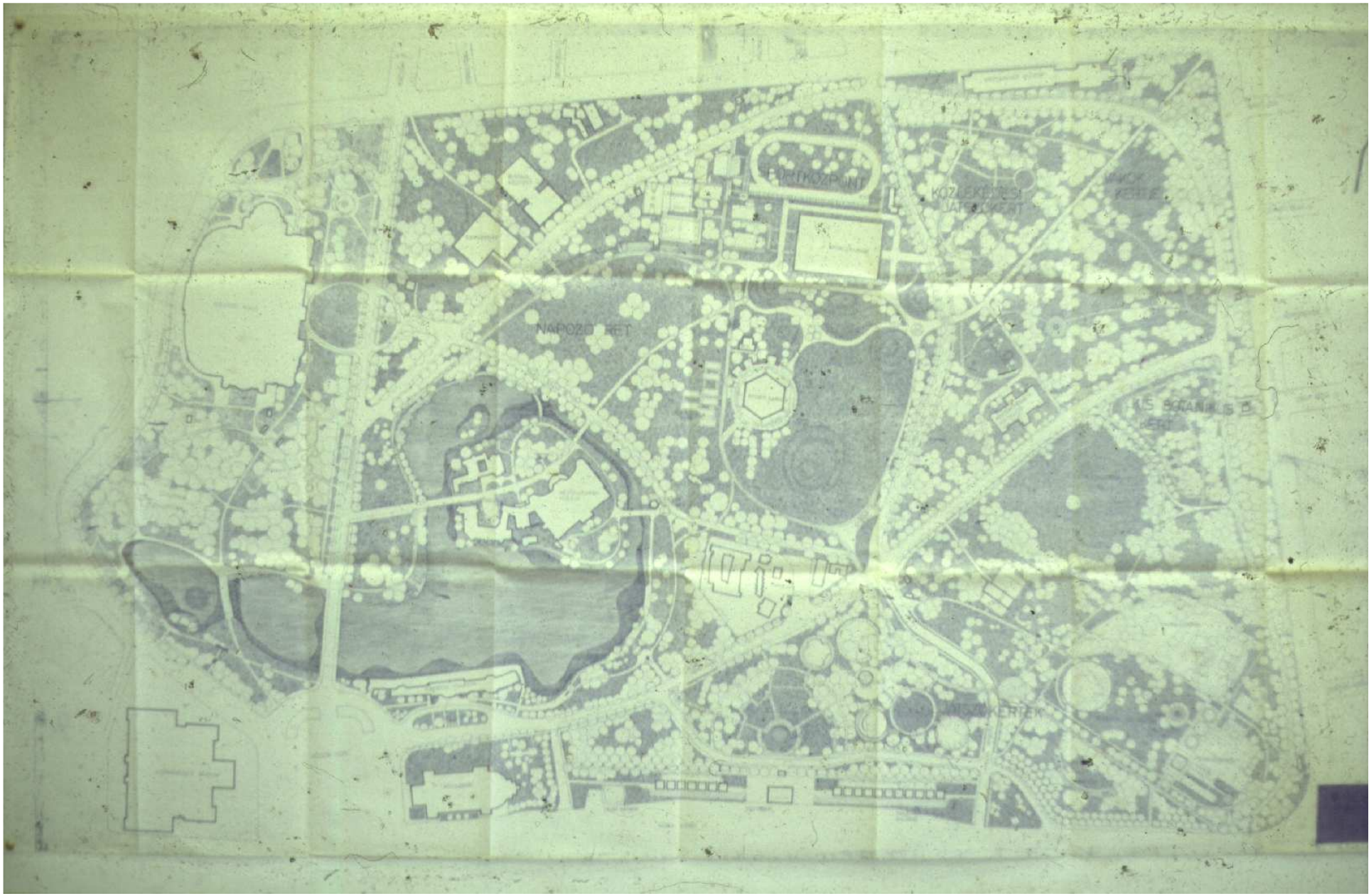

A Városliget felújítási terve. Kecskés Ildikó munkája.
A kisföldalatti meghosszabbítása kettévágja a tavat

Játszókert a Városligetben a 80-as években

Sportpályák a Városligetben

A 70-es években a közönség úgy használta a parkokat mint a strandot. A fenntartás nem tudta követni ezt a fokozott igénybevételt és a parkterületek leromlottak

Az egykori nagyrét egy tömegrendezvény után a 90-es években

A mai Városliget legfőbb értéke az idős, egészséges faállomány.

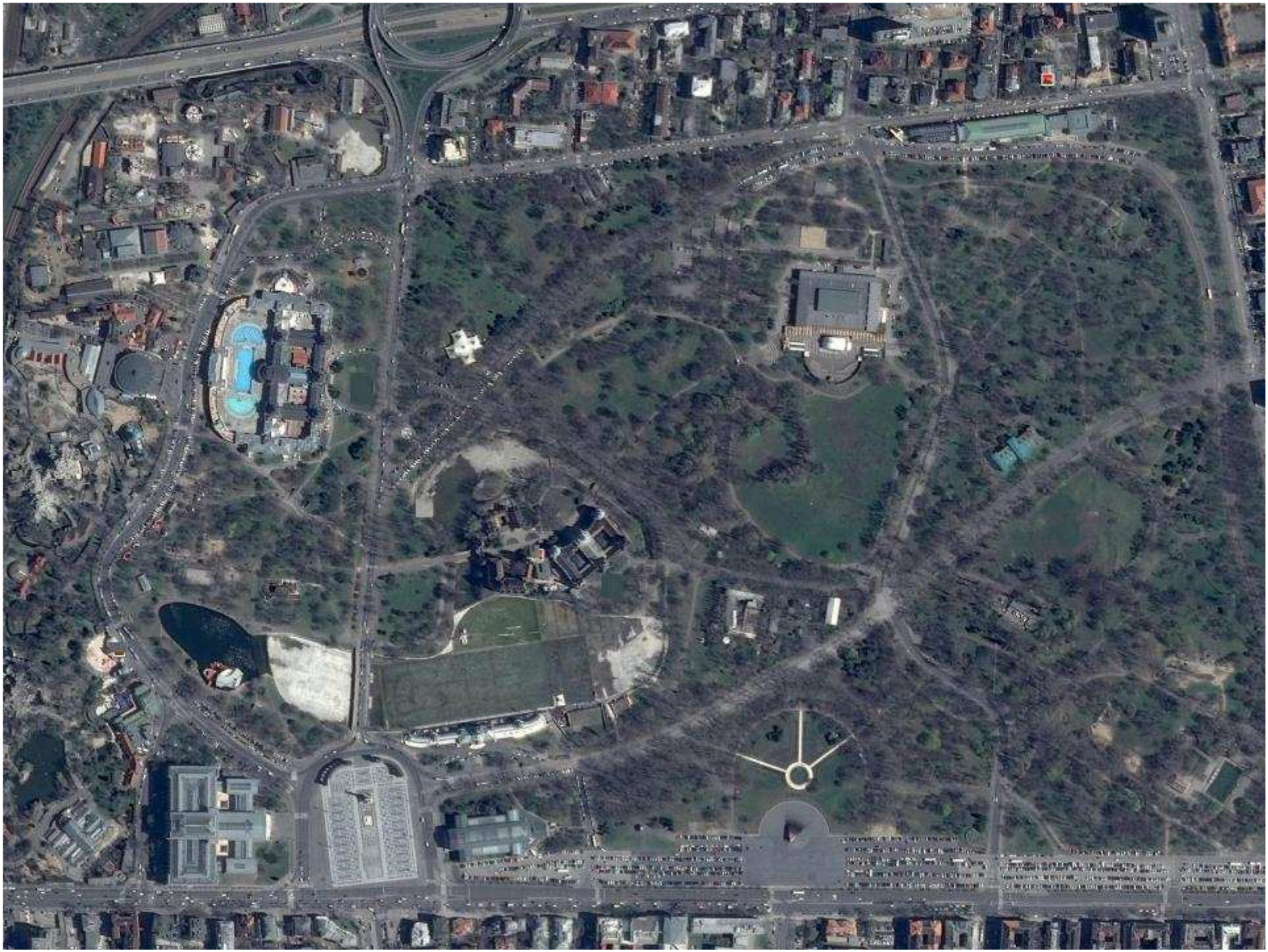

A Városliget mai szerepe és értéke

- Funkcionális, használati szerep
- Település-szerkezeti szerep
- Ökológiai szerep

Egészséges sziget a túlzsúfolt városi szövetben
Csend, tiszta levegő, komfort-klíma, nyugalom
Természet-élmény, az egyén és a természet találkozása

A Városliget szerepe, hogy zöld legyen

A park maga az élmény, az élő természet köszöni szépen,
de nem kíván kiegészítést, gondozást azonban annál inkább.

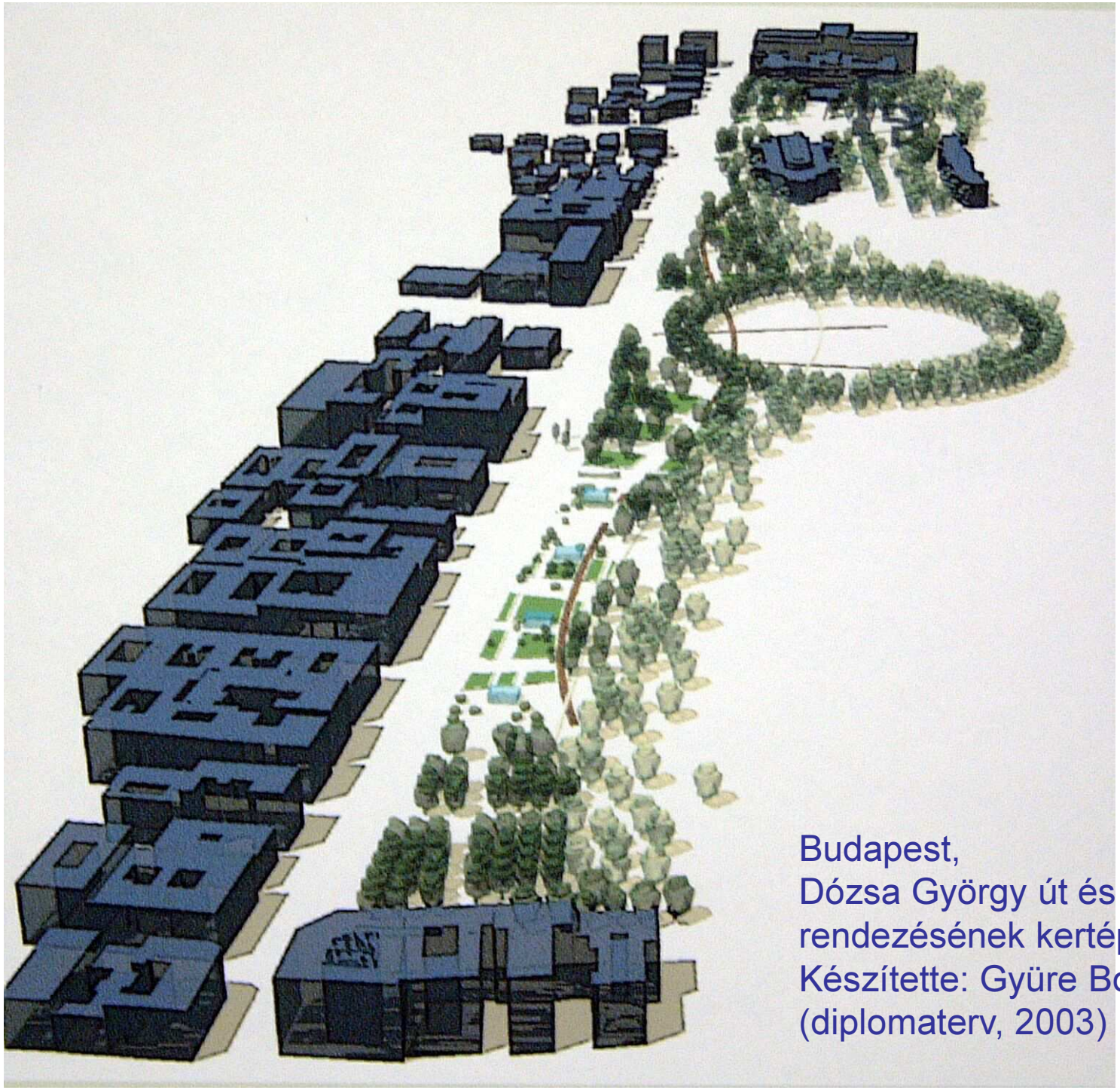

Budapest,
Dózsa György út és a Hősök tere
rendezésének kertépítészeti terve
Készítette: Gyüre Borbála
(diplomaterv, 2003)

DIPLOMATERV

2003

VI.

KERTÉPÍTÉSZETI TERV

M_1:500

A HŐSÖK TERE ÉS A HAJDANI FELVONULÁSI TÉR RENDEZÉSE

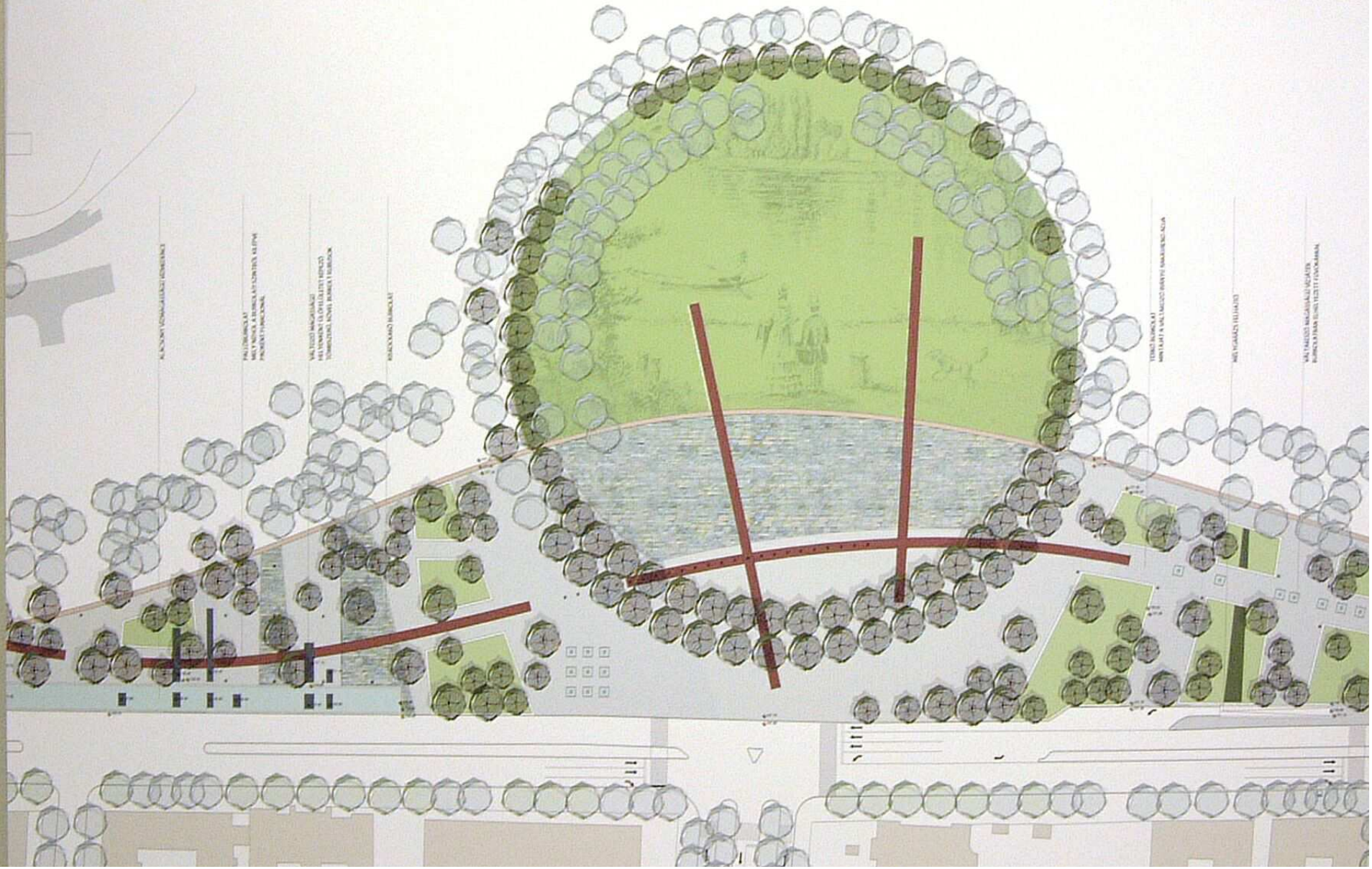

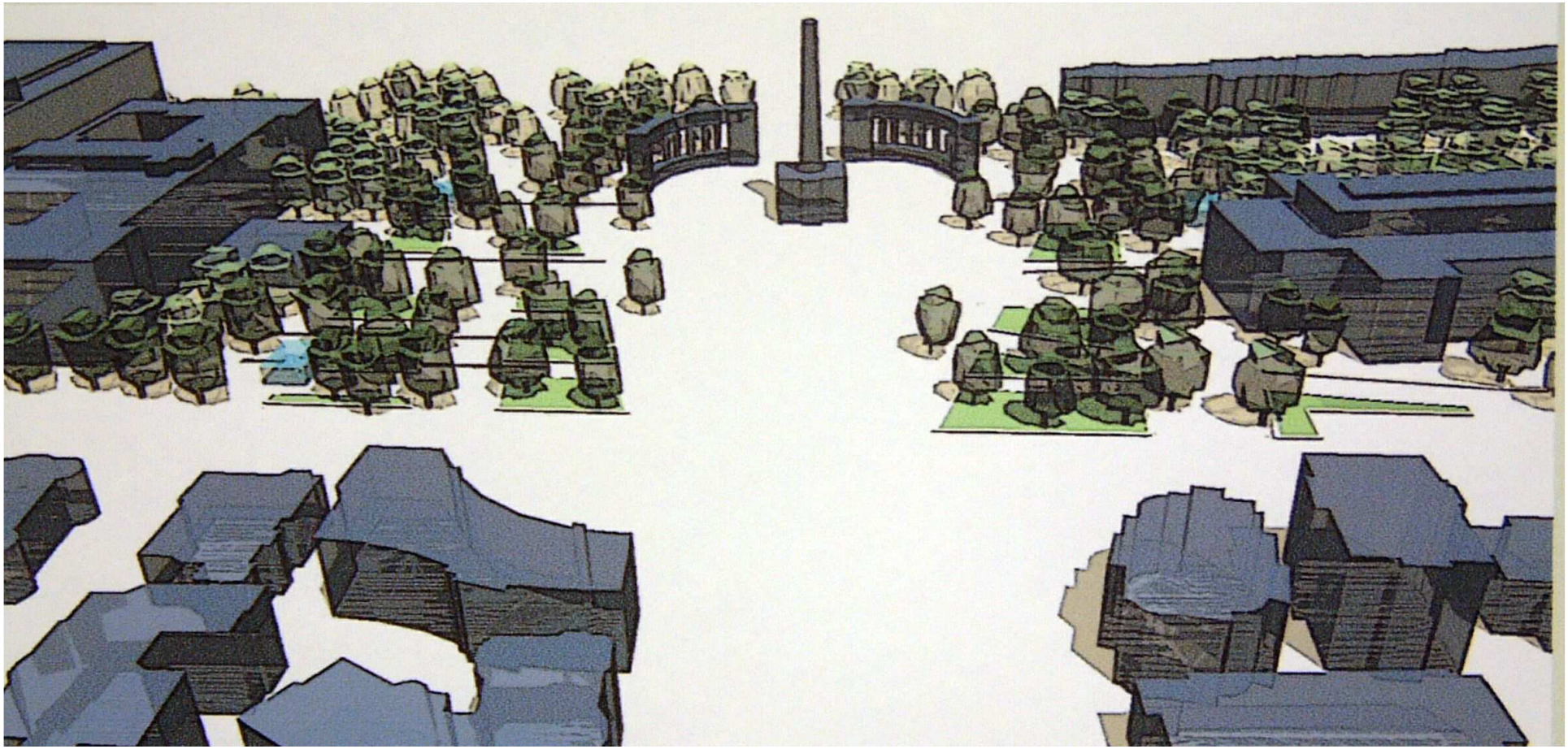

Budapest,
Dózsa György út és a Hősök tere
rendezésének kertépítészeti látványterve
Készítette: Gyüre Borbála (diplomaterv)

Fuil